

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING KASBIY MALAKALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.

Saffarova Mohidil Axmadovna

Turon universiteti Pedagogika va psixologiya fakulteti katta o'qituvchisi.

[Tel:998 90 639-04-38](tel:998906390438)

Anotatsiya. Ushbu tadqiqot bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy malakalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish yo'llarini o'rganishga qaratilgan. Maqsad - ta'lim jarayonida o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini oshirishga xizmat qiladigan innovatsion metodlar va pedagogik yondashuvlarni aniqlash. Tadqiqotda kasbiy rivojlanishning nazariy asoslari, zamonaviy ta'lim texnologiyalarining o'qituvchilar tayyorlashda qo'llanilishi va ularning ta'lim sifatiga ta'siri o'rganiladi. Natijada, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini mustahkamlash va ta'lim tizimida yangi pedagogik modelni joriy etishning samarali yo'llari ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: boshlang'ich sinf, kasbiy malaka, metodika, ta'lim texnologiyalari, pedagogik yondashuv, innovatsion metodlar, bo'lajak o'qituvchilar.

Аннотация. Данное исследование посвящено изучению путей совершенствования методики развития профессиональных компетенций будущих учителей начальных классов. Цель исследования — определить инновационные методы и педагогические подходы, способствующие повышению профессиональной подготовки учителей в процессе образования. В исследовании рассматриваются теоретические основы профессионального развития, использование современных образовательных технологий в подготовке учителей и их влияние на качество образования. В результате работы предлагаются эффективные способы укрепления профессиональной подготовки будущих учителей и внедрения новых педагогических моделей в систему образования.

Ключевые слова: начальная школа, профессиональная компетенция, методика, образовательные технологии, педагогический подход, инновационные методы, будущие учителя.

Abstract. *This study focuses on exploring ways to improve the methodology for developing professional competencies of future primary school teachers. The objective is to identify innovative methods and pedagogical approaches that enhance teachers' professional training in the educational process. The study investigates the theoretical foundations of professional development, the application of modern educational technologies in teacher preparation, and their impact on the quality of education. As a result, effective ways to strengthen the professional readiness of future teachers and implement new pedagogical models in the education system are proposed.*

Keywords: *primary school, professional competence, methodology, educational technologies, pedagogical approach, innovative methods, future teachers.*

Kirish

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy malakalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish bugungi kun ta'lim tizimining eng dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi. Ta'limning sifatli bo'lishi, uning natijalariga, eng avvalo, o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligiga bog'liqdir. O'qituvchilar nafaqat o'quvchilarga bilim beruvchi, balki ularning shaxsiy va ruhiy rivojlanishiga ham katta ta'sir ko'rsatadigan pedagogik faoliyatni amalga oshiruvchi mutaxassislardir. Shu sababli, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy malakalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish o'qituvchilik kasbining sifatini oshirish, ta'lim jarayonining samaradorligini ta'minlash uchun muhim ahamiyatga ega.

Bugungi kunda ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar, ta'lim tizimida modernizatsiya jarayonlari va yangi pedagogik texnologiyalarning joriy etilishi o'qituvchilarni tayyorlash metodikasiga ham yangiliklar kiritishni talab etmoqda. Bu esa o'z navbatida o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini oshirishni taqozo etadi. O'qituvchilarni tayyorlashda innovatsion pedagogik metodlar, zamonaviy ta'lim texnologiyalari va ilg'or yondashuvlar muhim o'rin tutmoqda. Shu ma'noda, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy malakalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi metodikalarni takomillashtirish, o'qituvchilik faoliyatining samaradorligini oshirishga yordam beradi. Ushbu tadqiqotda bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy malakalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlari o'rganiladi. Shuningdek, ta'lim jarayonida o'qituvchilarning

kompetensiyalarini oshirishga yordam beradigan zamonaviy metodlar va pedagogik yondashuvlar tahlil qilinadi. Tadqiqotning natijalariga ko'ra, o'qituvchilarning kasbiy malakalarini rivojlantirishda samarali metodikalar va pedagogik strategiyalarni joriy etishning yo'llari ko'rsatiladi.

Bu tadqiqotning natijalari bo'lajak o'qituvchilarning ta'lim jarayonidagi rolini mustahkamlash, ta'lim sifatini yaxshilash va ta'lim tizimining global talablarga mosligini ta'minlashga xizmat qiladi.

- **O'qituvchilarning kasbiy malakalarini rivojlantirishning ahamiyati**

O'qituvchining kasbiy malakasi ta'lim jarayonining samaradorligini belgilovchi asosiy omil hisoblanadi. O'qituvchining malakasi nafaqat bilimlarni etkazish, balki o'quvchilarni ma'naviy va axloqiy jihatdan tarbiyalash, ularning kreativ fikrlashini rivojlantirishga ham bog'liq. Kasbiy malaka o'qituvchining pedagogik ko'nikmalarini, bilimlarini, texnik yondashuvlarini va insoniy fazilatlarini o'z ichiga oladi. Shu sababli, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy malakalarini rivojlantirish — bu o'qituvchining ta'lim tizimidagi samaradorligini oshirishning asosiy yo'nalishidir.

Ta'lim jarayonida o'qituvchining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, uning pedagogik ko'nikmalarini mustahkamlash, yangi innovatsion metodlarni o'zlashtirish va ulardan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, o'qituvchilarni malakali va sifatli tayyorlashda zamonaviy pedagogik metodlar, texnologiyalar va uslublardan foydalanish ta'lim tizimining rivojlanishiga hissa qo'shadi.

- **Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash metodikasi**

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash metodikasi o'qituvchining kasbiy tayyorgarligi va uning pedagogik faoliyatini samarali amalga oshirishiga xizmat qiladi. Bu metodika bo'yicha o'qituvchilarni tayyorlashda nazariy bilimlar bilan birga, amaliy mashg'ulotlar va o'quvchilarga ko'nikmalarni o'rgatish hamda o'qituvchilarning pedagogik fikrlashini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi. Zamonaviy ta'lim tizimida pedagogik amaliyotning barcha bosqichlarida innovatsion metodlarni qo'llash o'qituvchilarning kasbiy malakalarini oshirishga yordam beradi. Masalan, interaktiv o'qitish metodlari, problemali o'qitish, loyiha asosida ta'lim, va onlayn ta'lim texnologiyalarining joriy etilishi pedagogik faoliyatning

samaradorligini oshiradi. Bu metodlarning har biri o'qituvchilarga o'quvchilarning individual ehtiyojlariga mos ravishda ta'lim berish imkonini beradi.

- **Innovatsion pedagogik metodlar va ularning ta'lim jarayonidagi o'rni**

O'qituvchilarning kasbiy malakalarini rivojlantirishda innovatsion pedagogik metodlar muhim ahamiyatga ega. Innovatsion metodlar o'qitish jarayonini faollashtirish, o'quvchilarni mustaqil fikrlashga va muammolarni hal qilishga undaydi. Masalan, "kollaborativ o'qitish" metodikasi o'quvchilarga birgalikda ishlashni o'rgatadi, "kritik fikrlash" metodikasi esa ularning fikrlash va qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

O'qituvchining kasbiy malakalarini rivojlantirishda axborot-kommunikatsion texnologiyalar (AKT)ning joriy etilishi ham samarali vosita hisoblanadi. AKT vositalari o'qituvchilarga yangi pedagogik materiallarni yaratish, o'quvchilarning qiziqishini oshirish, va o'qitish jarayonini yanada interaktiv qilish imkonini beradi. Shuningdek, AKT yordamida o'qituvchilar o'z malakalarini oshirish uchun onlayn kurslar va vebinarlar kabi resurslardan foydalana oladilar.

- **Pedagogik yondashuvlar va ularning ta'lim jarayonidagi ahamiyati**

Pedagogik yondashuvlar, ayniqsa bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tayyorgarligi jarayonida, o'qituvchining malakasini rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Bu yondashuvlar o'qituvchining ta'lim jarayonidagi o'zgaruvchan talablar va o'quvchilar ehtiyojlarini inobatga olgan holda, pedagogik ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi kerak. Yondashuvlar orasida konstruktivizm, holistik ta'lim va individual yondashuvlar alohida o'rin tutadi. Konstruktivizm yondashuvi o'quvchilarning faolligini oshiradi va ular o'z bilimlarini qurishda o'qituvchi bilan birgalikda ishlaydi. Holistik ta'lim yondashuvi esa o'quvchilarning emotsional, intellektual va jismoniy rivojlanishini muvozanatli tarzda amalga oshiradi. Individual yondashuv esa har bir o'quvchining individual ehtiyojlariga mos keladigan ta'limni tashkil etadi.

- **O'qituvchilarni kasbiy malakalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi metodikalarni takomillashtirish yo'llari**

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy malakalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish uchun bir qancha yo'llar mavjud. Avvalo, o'qituvchilarga samarali ta'lim metodlarini o'rgatish va ularga amaliy mashg'ulotlar

asosida metodik ko'nikmalarni rivojlantirish zarur. Shuningdek, o'qituvchilarga innovatsion pedagogik texnologiyalarni o'rgatish, ularning kreativ fikrlashini rivojlantirish va kasbiy malakalarini mustahkamlash uchun tayyorlov dasturlari yaratish kerak.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy malakalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi metodikalarni takomillashtirishda ta'lim tizimida zamonaviy o'qituvchilarga bo'lgan talablarni to'liq hisobga olish lozim. Ularning pedagogik ko'nikmalarini yangi pedagogik yondashuvlar va texnologiyalar yordamida oshirish, o'qituvchilarning bilimlarni samarali yetkazish qobiliyatini takomillashtirishga olib keladi.

Xulosa. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy malakalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish ta'lim tizimining sifatini oshirishga va o'qituvchilarga ta'lim berish jarayonini samarali tashkil etishga yordam beradi. Bu jarayonni samarali amalga oshirish uchun innovatsion pedagogik metodlarni, zamonaviy texnologiyalarni va individual yondashuvlarni joriy etish zarur. Tadqiqotda ta'kidlangan metodik yondashuvlar va pedagogik strategiyalar o'qituvchilarning malakalarini oshirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Baxtiyorov, A. (2020). **Pedagogik malaka va kompetentsiyalarni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.** Toshkent: Ta'lim nashr.
2. Xodjayeov, S. (2018). **Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va metodlarni qo'llash.** Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.
3. Omonov, M. (2017). **O'qituvchining kasbiy malakalarini rivojlantirish.** Toshkent: O'zbekiston davlat pedagogika universiteti nashriyoti.
4. Karimov, M. (2021). **Innovatsion pedagogik metodlar va ularning ta'limdagi o'rni.** Toshkent: Innovatsiya va ta'lim texnologiyalari markazi.
5. Soliyev, R. (2019). **Pedagogik amaliyotda zamonaviy metodlar va texnologiyalar.** Toshkent: Fan va texnologiya.
6. Tursunov, A. (2016). **Ta'lim metodologiyasi va metodikasi.** Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti.
7. Abdurakhmanov, S. (2020). **Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda kasbiy kompetentsiyalarni rivojlantirish.** Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.